

Un gotim

(ALDC, V, 955. Un gotim)

En els nostres materials un *gotim* pot referir-se tant a una ‘porció de raïm que conté alguns grans’ com a un ‘bagot, raïm que es deixa en el cep quan veremen, perquè encara no és prou madur’.

Basant-nos en la classificació feta al mapa 667, comentarem cadascun dels mots, tret dels que ja hi hem estudiat, que solament citarem:

1) ‘fruits reunits en un brot’: *pomellet* 166, doble dim. de *pom*; *mig raïm* 103; *raïmons* 178, dim. de *raïm*; *racimet* 171, dim. del cast. *racimo*; *clavell* 112 (o *clavell de raïm* 110) i potser les seves var. *gravell* 105, 109 i *gravella* 97; *grassot* 69 i *agra*[θ]ot 132, der. de *agràs*, des de ‘raïm agre, que no ha madurat prou’, compost de *agre* (< ACRE) i el suf. *-ot*, probablement diminutivodespectiu, si no és analògic de *bagot*; *carràs* (var. *carra*[θ] 108), *escarràs* 40, 41, 44, *carrasset* 87, 93, 102, d’origen incert, i *carroll* (var. *corroll* 133, *escarroll* 145, *carrollet* 118, 119, 125, 140, 146, *carrollet de raïm* 116), formats sobre *carràs* encreuat amb *penjoll* o *manoll*; alg. *escarrutja* 85;

2) ‘estar penjat’: *pinjoll* 35; *penjoiet* 50, 88; *gotim* (*botim* 26, 32, 37, 52, per equivalència acústica GU = BU; cf. Veny, 1989 a) podria ser una desaglutinació de *degotim*, der. de *degotar*; *gatim* és resultat d’una centralització de la *o* inicial (com *clotell* > *clatell*; cf. Veny, 1999 c), com la de *gatimell*, i potser la de *gatoll* 65, 126, 127, si no hi ha hagut una homonimització amb *gat*; *arracadeta* 189, 190, dim. de *arracada* (veg. mapa 665); *estisoreta* 189, dim. de *estisora* (< [FORFICES] TONSORIAS);

3) ‘petita branca’: *brot* (< gòtic *BRŪT), *brot de raïm* 114, *tros de brot* 24, 28, *cap de brot* 41, *brotet* 149; *esqueix* 30 (var. *esquix* 12), postverbal de *esqueixar* (< llat. vg. *EXCAPSIARE ‘trencar una armadura o caixa’); *ramellet* 92; *camal* 98 (dim. *camalet* 99), der. del llat. vg. CAMBA; *bracet* 135; *muscle* 165;

4) ‘un sol, isolament’ (l’inf. de la loc. 139 diu “sol ser sol”, a propòsit de *bagot*): són der. de SĪNGŪLUS ‘un sol’, *singló*, var. *assingló* 77, *insingló* 134, *sigró*

131, per rotacisme de *l* o per atracció de *cigró*; *singlot* 38, 45, 46, 72, 130, *singlotet* 130; *xingló* 56, 74, 83, 84, 132, *aixingló* 73, 76, 78, 80, 81, 183; *xinglot* 173-175, 177-180, 182, *xinglotet* 174; *sangló* 187, *sanglot* 154, *sanglotet* 159; *xangló* 186, 188, 189; *xanglot* 157, 158, 160, 163, 164, 166-168, 170, 172, 176, 177, 181, 184, *xenglot* 185, *xonglot* 169, *xanglotet* 155, 161, 162, 166, *aixanglot* 148, 151, *aixanglotet* 151, *atxangrot* 147; cal notar en aquestes var. les formes en *-ó*, dim., i en *-ot*, potser atracció formal de *singlot*, *sanglot* ‘moviment espasmòdic’ (< llat. SĪNGŪLTUS), i la palatalització de *s-*;

5) ‘fructificació tardana’: *cabrer* 113, 117, 160, *cabrot* 25, 35-37, 42, 43, *cabrellet* 163, *cabrerot*, *cabrerotet* 159; *cabiro* 188; *bagot*, *bigot* 114, *abagot* 130, 131, 134, 137, 138, 150, *bagotet* 51, *abagat* 153, extensió de *abegot* ‘abella que no treballa’; *record*, del llat. vg. RE-CORDUS, der. de CORDUS ‘tardà’, que s’aplicava especialment als anyells i després s’estengué als raïms tardans;

6) ‘porció’: *boci* 115 (< llat. vg. *BUCCĪNU, der. de BŪCCA ‘boca botida’); *tros de raïm* 27; *pessic* 23 (var. *espessic* 23), deverbal de *pessigar* o *espessigar*, d’origen expressiu, sobre una arrel PITSIK-; *floc* 92, de ‘manyoc’ (< llat. FLŌCCUS ‘borrall de llana’); *glop* ‘petita part’ 155, des de ‘porció de líquid’, potser onomatopèic, imitador del so de la deglució.

Altres mots: *barrusca* 95, *gaspa*, manlleu a l’oc. *gaspa* (veg. mapa 666), i *carrapon* 100 (var. *carrapó* 102, *garrapon* 106), que deu ser un préstec de l’arag.

Des d’un punt de vista areal, *gotim* (var. *gatim*, *gatimell*), *record* i *gaspa* coneixen una àrea oriental, mentre que *carroll*, *carràs* i *cabrerot* s’estenen per l’occidental; en canvi, *singló* i var. estan esparsos aquí i allà.

Són mots normatius *gotim*, *bagot*, *carroll*, *singló*, *cabrer de raïm*, des del DG₁, 1932, i *cabrerot*, des del DIEC₁, 1995; *carràs* figura al DG₁, 1932 com a “penjoll d’avellanès, cireres, olives, etc.”.